

Učitel, etiketa a kvalifikační standard

RNDr. Vladimír Kostka

Vysoká škola technická a ekonomická v Českých Budějovicích

anotace

Příspěvek se zabývá problematikou požadavků na vystupování a chování učitele jako součásti kvalifikačního standardu.

Příspěvek se snaží otevřít diskusi o stanovení nároků na vystupování a chování učitele, diskusi o míře ovlivňování chování žáků příkladem učitelů, až po vliv vysokoškolských pedagogů na vystupování budoucích učitelů resp. na chování žáků.

- učitel je (má být) příkladem (vzorem)
  - pro žáky
  - pro rodiče
  - pro veřejnost
- je stále vidět - výuka etikety

neměli bychom ho na to také
připravit???

VYSTUPOVÁNÍ UČITELE

Úvod

- zabýváme se odbornou přípravou učitele
- diskutujeme o tom, jaké kompetence má učitel mít
- hledáme cesty a způsoby, jak učitele správně připravit

ALE

žák napodobuje

- vybírá si vzory
- sleduje chování vybraného vzoru
- snaží se podobat svému vzoru
- chová se stejně, jako zvolený vzor

- výchova probíhá v interakci účastníků

Závazek pro učitele

žáci sledují

- Vaše chování vůči jiným lidem
- Vaše vyjadřování
- Vaše chování u jídla a způsoby při jídle
- Vaše oblékání

stěžujeme si

- na zhoršené chování dětí
- na to, že se děti neumí chovat
- na to, že jsou nevzdělavatelné
(i nevychovatelné?)
- na to, že ...

nemůžeme si však za to sami???

Základní situace

- vzájemné vztahy mezi lidmi
- zdravení, podávání ruky
- oslovování
- chůze po chodbě, na ulici, ...
- chování v dopravních prostředcích
- oblékání
- telefonování (mobilem)

Hlavní pravidla,

ve kterých jsme stále vidět

společensky významnější

1. žena - muž
2. starší - mladší
3. nadřízený - podřízený
4. slavná, významná, všeobecně známá osobnost

významnějšímu prokazujeme úctu, čest
„pravidlo trvalosti“

- Společensky významnější podává ruku jako první.
- Žena, společensky významnější, usedá jako první.
- Společensky významnější dáma vstoupí do dveří jako první.
- Muž nikdy nenechá ženu zvedat spadlý předmět.

Čestnější místo

patří vždy významnějšímu
vždy po pravé ruce, na pravé
straně

ale!

- společenský cit
- pravidlo „pravé ruky“ neprosazujeme vždy
  - nevýhodné
  - nebezpečnější (chodník u silnice, ...)
  - konec řady v hledišti
  - jiné riziko či hrozba

Kdo zdraví první

- první zdraví méně významný
významnějšího
- významnější na pozdrav odpovídá
- Pozdravit je slušnost, odpovědět
povinnost!

Podání ruky

- ruku nabízí významnější méně významnému
- podání ruky není povinností !
- Společensky významnější si sám rozhodne, s kým si rukou potřese a s kým nikoliv.

Kdo se představuje

- Představuje se muž ženě.
Představujeme muže ženě.
- Představuje se mladší staršímu.
Představujeme mladšího staršímu.
- Představujeme služebně níže postaveného služebně výše postavenému.

Oslovování

V našem kulturním prostředí
neznámého muže oslovujeme
„pane“, neznámou ženu „paní“.

Vždy se vyplatí připojit jméno.

Oslovujeme vždy tak,
jak si to dotyčná
osoba přeje.

Důvěrnější vykání

- Tam, kde se to hodí a lze očekávat souhlas a porozumění oslovené osoby, můžeme přejít i při vykání k důvěrnější variantě.
- „Jano, prosím Vás, můžete ...“

Nabídka tykání

- žena nabízí tykání muži
- starší mladšímu
- služebně výš postavený níže postavenému

Jdeme po chodníku

- i chůze po chodníku má svá pravidla
- muž a žena - čestné místo
- bezpečnost!
- deštník ve dvojici drží muž (i když nejsou v nějakém osobním vztahu) - ale chránit musí hlavně ženu!
- v takovém případě muž nabídne ženě rámě

V dopravě

- nejprve se vystupuje, pak nastupuje
- uvolnění místa
- hovor a telefonování
- pomoc se zavazadly
- ohleduplnost a tolerance

Business dress

- firemní požadavky na oblékání
- **muži** - oblek v létě světlejší, v zimě tmavší - šedý, hnědý, modrý, zelený - ne černý (ten je na večer)
- vždy boty - nikdy sandály (učeny pro volný čas)

- casual day - bez klientů, jen vnitřní agenda
  - košile bez kravaty, tričko s límečkem, kalhoty, mokasíny, semišové boty
  - nikdy sandály ani sportovní obuv

- **ženy** - nejčastěji kostým (i kalhotový)
- šaty spíše pouzdrové, ale ne příliš obepínající, střízlivý dekolt, přiměřená délka
- boty na podpatku
- pro jednání s klientem vždy punčochy
- nevhodné - džíny, šaty s úzkými ramínky nebo bez ramínek, trička, volné nebo bokové kalhoty, sandály

- klient se má soustředit na prezentaci nabídky
- doplňky mají doplňovat, ne dominovat
- parfémy lehčí, líčení méně nápadné
- casual dress
  - sukně nebo kalhoty, tričko, halenka, svetřík, značkové džíny
  - nikdy šortky nebo příliš krátkou sukni

Telefonování

- telefon je určen pro krátkou domluvu, žádné dlouhé povídání
- **NERUŠIT!** - nikoho, ani příjemce hovoru, ani lidi kolem vás
- používání mobilů
- mluvit přiměřeně hlasitě
- negestikulovat (druhý Vás nevidí)

Chování při jídle

- stejná pravidla platí vždy – doma, v restauraci, ve škole, ...
- někdy závazněji, někdy mírněji
- zasedací pořádek
- používání příborů

Etiketa ve výuce

- má být etiketa samostatným předmětem?
- má být zařazena v nějaké „všeobecné“ výchově?
- domnívám se, že nejlepší řešení by bylo učit příkladem, vlastním příkladem

„provokativní otázky“

- dosud jsem vše uváděl ve vztahu učitel - žák
- ale totéž platí pro vztah vysokoškolský pedagog - student
- i v tomto vztahu platí napodobování vzorů

JSME SI TOHO VĚDOMI?

JSME NA TO PŘIPRAVENI?

Jsme trvale pod dohledem

**NEMĚLI BYCHOM SE NA TO
SAMI PŘIPRAVIT?**